

**Eesti
Õpilasesinduste
Liit**

opilasliit.ee
opilasliit@opilasliit.ee
+372 5818 8590

Kui hästi valmistab kool ette noori otsuste tegemiseks?

Karl Erik Kirss
Juhatuse esimees

25. märts 2026

Eesti Õpilasesinduste Liit esindab täna läbi oma liikmete ligi 113 000 õpilast üle Eesti, olles seega suurim noorteorganisatsioon Eestis.

Õpilasliit seisab Eesti õpilaste õiguste eest juba aastast 1998.

Miks on see teema oluline?

- **Noorelt oodatakse varajaseid valikuid** - olla varakult teadlik haridustee ja karjäärisuuna valikute osas
- **Suuremat vastutust** - oskust juhtida oma aega, õppimist ja heaolu
- **Aktiivset rolli ühiskonnas** - osaleda aruteludes ja valimistel
- **Kus ja kuidas nad seda õpivad? Kas koolist saab selleks põhja?**

Mis on “hea otsustamine”?

- **Info mõistmine ja hindamine** - oskus eristada fakti, arvamust ja manipulatsiooni
- **Valikute kaalumine** - oskus erinevate variantide plusse ja miinuseid arvesse võtta
- **Riskide tajumine** - oskus mõista ka võimalikke tagajärgi, mitte ainult lühiajalist kasu

Mis on “hea otsustamine”? II

- **Vastutuse võtmine** - valmisolek oma otsuse eest seista
- **Tagajärgedest õppimine** - refleksioon ja järgmiste otsuste parandamine
- **Vastuolu:** ootame noortelt **küpset käitumist** ja **initsiatiivi**, kuid süsteem eelistab **etteantud lahenduste järgimist**
- **Tulemus on vastuoluline kogemus autonoomiast.**

Mida ütlevad meie õppekavad?

- **Üldpädevused:**

- **õpipädevus:** suutlikkus oma õppimist juhtida ja otsuseid teha
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus:** osaleda ühiskonnas ja vastutada

- **Ajalugu:**

- Oskus mõista, kuidas **otsused mõjutavad ühiskonda**
- Oskus analüüsida **erinevaid valikuid ja nende tagajärgi**

Mida ütlevad meie õppekavad? II

- **Ühiskonnaõpetus:**

- oskus **osaleda demokraatlikes otsustusprotsessides**
- võime **kujundada ja põhjendada oma seisukohti**

- **Inimeseõpetus:**

- oskus teha **teadlikke valikuid** oma elu ja tervise kohta
- võime hinnata oma käitumise **tagajärgi**

Peamine kitsaskoht

- **Õppekava rõhutab õppija autonoomiat** - õppija peaks kujundama oma õpiteed ja tegema teadlikke valikuid
- **Valikud on siiski piiratud või ette määratud** - otsused puudutavad pigem väikseid valikuid, mitte õpitee sisu
- **Vähe mõju õppekorraldusele, hindamisele, koolireeglitele**
- **Puudub kogemus, et otsus = mõju, kuna õpilaste kaasamine ei ole osa tänasest koolikultuurist.**

Positiivne pool

- **Õppekava suund on selgelt õige** - raamistik otsustuspädevuse omandamiseks on olemas
- **Õpilasesindused** - loovad päris otsustamise kogemust
- **Projektõpe ja probleemõpe** - toetavad aktiivset õppimist
- **Praktilised väljundid** - seovad õppimise päriseluga
- **Head praktikad on olemas, seega probleem pole saavutamatuses, vaid ebaühtluses**

Arengukohad

- **Suurendada õppija autonoomiat** - anda rohkem sisulisi valikuid õpitees
- **Võimaldada individuaalseid õpiradu** - arvestada õpilase isiklike huvide ja eesmärkidega
- **Kaasata õpilasi reaalsesse koolielulisesse otsustusprotsessidesse ja aruteludesse** - kaotada ära formaalne kaasamine

Arengukohad II

- **Suurendada praktilise õppe osakaalu** - probleemõpe, simulatsioonid, projektid
- **Siduda õpe päriseluga** - otsused peavad olema tähenduslikud
- **Arendada kriitilist mõtlemist** - sügavamad oskused info analüüsiks ja argumenteerimiseks
- **Õpetada otsustamist süsteemselt** - kui läbivat pädevust

Arengukohad III

- **Kujundada toetav ja usaldav keskkond**, mille keskmes on õppija heaolu ja areng
- **Rakendada kujundavat hindamist** - toetada enesejuhtimist ja refleksiooni õpiprotsessi jooksul
- **Lubada eksimist kui õppimise osa** - vähendada soorituskesksust ja “hindehirmu”
- **Kaasata õppija hindamisse** - enesehindamine ja vastutus

Küsimused

Aitäh kuulamast!

